Eduskunta, Maa- ja metsätalousvaliokunta

K 16/2024 vp Valtioneuvoston ilmastovuosikertomus 2024

ProAgrian lausunto

Ilmastovuosikertomuksessa kuvataan laajasti koko Suomen päästöjen ja nielujen suhdetta. Maankäyttösektorin kohdalla nieluvaikutus oli vuonna 2023 pientä ja vuosikertomuksessa tuli esille pitkään laskennallisesti näkynyt suuntaus maatalouden päästöjen pysymisestä paikoillaan. ProAgrian näkemys tiloilla jatkuvasti tehtävän kehittämistoiminnan kautta on, että tilatason muutos on meneillään, mutta tehdyt toimenpiteet eivät tule huomioon otetuksi kansallisessa päästölaskennassa ja realisoituvat päästövähennyksinä vasta vuosien kuluttua. Täysin päästötön maatalous on biologisesti mahdotonta, koska luonnon hiilenkierto yhteyttämiseen on ruoantuotannon perusta, mutta optimaalisella maankäytöllä ja peltojen kasvukunnon pitkäjänteisellä ylläpitämisellä saavutetaan pysyviä ilmastopäästöjen alenemisia. Päästöihin liittyen vuosikertomuksen taustadatassa on mielestämme tarkistamista vaativa kohta, joka toistuu muutenkin yleisessä keskustelussa. Päästölaskennassa maatalouden viljelyksessä olevien turvepeltojen määränä käytetään Histosol-tietokannan n. 270 000 ha, mutta viljavuusnäytelaboratorioiden analyysien perusteella viljelyssä olevien turvepeltojen määrä on n. 90 000 ha. Turvepeltojen oikea määrä tulisi siis selventää ja sitä pitäisi siis käyttää päästölaskennassa.

Vuosikertomuksessa on hyvin kuvattu kansallisia hankekokonaisuuksia, politiikkatoimia ja rahoituslähteitä, joilla pyritään alentamaan kasvihuonekaasupäästöjä. Siitä jää kuitenkin puuttumaan laaja tiloilla päivittäin toteutettava toimenpidekirjo. ProAgrian asiantuntijat neuvovat päivittäin satoja tiloja optimoimaan tuotantoaan tilakohtaisen kannattavuuden lisäämiseksi ja samalla ilmastoviisaaseen tuotantotapaan siirtymiseksi. Oleellisimpia ja vaikuttavimpia toimenpiteitä ovat:

* varmistetaan peltomaan kasvukunnon nosto ja vesitalouden toimivuus

* keskitetään satokasvien viljely hyväkuntoisille ja viljelyvarmoille lohkoille > enemmän satoa pienemmältä alalta, pienentää myös viljaerän hiilijalanjälkeä

    -ProAgrian neuvomilla toimenpiteillä on saavutettu parhaimmillaan satotason kaksinkertaistamisia ja viljan hiilijalanjäljen puolittumisia

* siirretään heikkotuottoiset, mutta muuten hyvät peltolohkot, viherlannoitukseen tms., jolloin maan kasvukuntoa saadaan nostettua

* siirretään heikkotuottoiset, viljelyn kannalta epärelevantit lohkot, muuhun käyttöön, pois aktiivisen viljelyn piiristä, esim. luonnonhoitopelloiksi

* varmistetaan kivennäismailla hiilen kertymisen lisääminen, eloperäisillä mailla hiilen hajoamisen hidastaminen (muokkaamattomuus)

    -ProAgrian asiantuntijat tekevät yli 7 200 viljelysuunnitelmaa vuodessa, joista automaattisesti lasketaan ja analysoidaan lohkokohtaisesti maaperän hiilivarannon muutos IPCC-laskennan mukaisesti ja viljelyn ravinnetaseet sekä optimoidaan tarvittavien ravinteiden käyttö ja määritetään maan kasvukunnon kannalta toimiva viljelykierto

* uutta peltoalaa ei raivata

* huolehditaan tuotantopanosten tarkennetusta käytöstä ja panosten kohdennus tehdään nimenomaan niille peltolohkoille, joilta satovastettakin odotettavissa (panokset eivät mene hukkaan)

Kaikki nämä toimenpiteet tulee viljelijän tehdä lohkotasolla pärjätäkseen yhä äärevimmiksi käyvissä sääolosuhteissa. Näiden toimenpiteiden vaikutukset kansallisiin kasvihuonekaasupäästöihin tulevat viiveellä ja niiden arviointiin pitää nopeasti laatia EU-tasoiset standardit. Tällä hetkellä esim. maaperään sitoutuvan hiilen määrään ei ole yhtenäistä mittausmenetelmää käytössä EU:n alueella. Tämä asettaa maataloussektorin toimenpiteet jatkuvasti suurennuslasin alle, kun käytetyt mittarit ovat niin epätarkkoja, että tehdyt muutokset tulevat esiin vasta vuosien jälkeen.

ProAgria Keskusten Liitto ry

Harri Mäkivuokko

Harri Mäkivuokko
toimitusjohtaja